

мають прагнення до інноваційного розвитку та економічного зростання.

Під керівництвом О.І. Амоши виконуються стратегії та програми розвитку вугільної промисловості України. Очолюваний ним інститут належить до провідних наукових установ, які визначають політику розвитку вітчизняної промисловості. Саме за активної участі Олександра Івановича розроблено Концепцію державної промислової політики та здійснено певні кроки до її реалізації через відповідну державну програму.

Інститут, який очолює О.І. Амоша, завдяки ефективному керівництву, високій кваліфікації співробітників та вмінню теоретичні дослідження адаптувати до потреб практики, має постійні замовлення на виконання доручень Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, Федерації профспілок України, Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства економіки України. Його наукові розробки було використано при підготовці правових документів, схвалених Указами Президента України, — «Основні напрями соціальної політики України на період до 2004 року», «Основні напрями розвитку трудового потенціалу до 2010 року», «Стратегії національної безпеки України» тощо.

При формуванні Стратегії економічного та соціального розвитку Донецької облас-

ті до 2015 року, проекту Угоди між Кабінетом Міністрів України та Донецькою обласною радою щодо регіонального розвитку Донецької області, Цілей Розвитку Тисячоліття — 2015, Стратегії розвитку міста Донецька на період до 2020 року тощо активну участь взяли особисто О.І. Амоша та фахівці інституту, який він очолює.

Олександр Іванович — талановитий педагог. Він конструктивно реалізує ідею ефективного поєднання фундаментальної науки та освіти. Вчений очолює кафедру в Донецькому національному технічному університеті, є членом наглядових рад освітніх закладів. О.І. Амоша підтримує міжнародні зв'язки з науковцями зарубіжних національних академій та університетів, інших наукових установ Росії, Німеччини, Китаю, Італії, Болгарії, Польщі, США, Молдови, Єгипту.

Учений є головним редактором журналу «Економіка промисловості», а також членом редколегій 15 наукових часописів України.

О.І. Амоша протягом плідного наукового життя підготував 25 кандидатів і 20 докторів наук з економічних спеціальностей.

Наукова громадськість, друзі, колеги щиро вітають Олександра Івановича з ювілеєм, бажають здоров'я, довгих років життя, успіхів у всіх починаннях, нових творчих звершень.

70-річчя академіка НАН України В.Л. НАЙДЕКА

9 серпня виповнилося 70 років видатному вченому в галузі матеріалознавства і металургії академіку НАН України Володимиру Леонтійовичу Найдеку.

В.Л. Найдек народився у м. Василівка Запорізької області. У 1959 р. після закінчення із відзнакою Київського політехнічного інституту залишився тут пра-

цювати на викладацькій роботі. Навчався в аспірантурі і був асистентом на кафедрі автоматизації теплових процесів промислових підприємств, де у 1963 р. достроково захистив кандидатську дисертацію. Вона була присвячена дослідженням щодо вдосконалення теплового режиму 250 та 500-тонних мартенівських печей і систем його автоматичного регулювання в умовах Алчевського (тоді Ворошилівського) металургійного заводу. Ставши доцентом кафедри, Володимир Леонтійович продовжував вивчати шляхи інтенсифікації роботи металургійних агрегатів. Разом з іншими співробітниками кафедри та працівниками Алчевського металургійного заводу він започаткував дослідження можливостей вдування у сталеплавильну ванну зрідженого кисню замість газоподібного. Оскільки цей напрям одержав підтримку з боку Президії АН УРСР, яка визнала за доцільне проведення таких робіт в Інституті проблем лиття АН УРСР (тепер – Фізико-технологічний інститут металів та сплавів НАН України), В.Л. Найдек наприкінці 1968 року перейшов на посаду старшого наукового співробітника у складі групи, яка була створена у цьому інституті для вивчення питань використання зрідженого кисню в металургії. Протягом досить короткого часу група вчених провела широкий комплекс досліджень, змогла створити унікальну установку і обладнання для подачі зрідженого кисню у ванну 600-тонної мартенівської печі і впровадити технологію у виробництво. Результати, одержані Володимиром Леонтійовичем у цей період, стали важливим досягненням його творчої діяльності, яка спрямована на підвищення якості та експлуатаційних характеристик сплавів масового призначення, а також синтез нових матеріалів шляхом створення ресурсощадних, екологічно чистих процесів обробки розплавів.

У 1974 р. В.Л. Найдек очолив лабораторію плавки і рафінування сплавів, яка пізніше стала базою для створення наукового відділу з аналогічною назвою. Науковий колектив під керівництвом Володимира Леонтійовича виконав комплекс досліджень поведінки домішок, неметалевих включень та газів у високовуглецевому розплаві, створено теорію і технологію рафінування та модифікування чавуну у вихорових потоках з заглибленими високотемпературними газореагентними середовищами. Також було запропоновано метод підвищення якості сталі масового призначення, який полягає в управлінні хімічним потенціалом рафінуючих середовищ. На його базі було розроблено схему нового ресурсощадного процесу одержання чавуну і сталі з багаторазовим використанням регенованих сталеплавильних шлаків, при реалізації якого значно зменшується вміст сірки і неметалевих включень у сталі.

Вагомий внесок зробив ювіляр у розв'язання проблеми підвищення властивостей кольорових сплавів, зокрема алюмінієвих та мідних, шляхом використання процесу, що базується на введенні плазмового струменя в глибину розплаву. Було також створено основи теорії взаємодії фаз, технологію та обладнання для плазмової обробки сплавів з одночасною подачею реагентів у високотемпературну зону зануреного у розплав плазмового струменя. Вказаний процес і обладнання успішно реалізовані на багатьох підприємствах, а наукові результати В.Л. Найдек узагальнив у докторській дисертації, захищеній у 1986 р.

Роботи Володимира Леонтійовича останніх років присвячені вивченню процесів перерозподілу легуючих елементів, зміни морфології, розмірів і характеру розміщення неметалевих включень у сталях різного типу під дією лазерного випромінювання. Було розкрито механізм аномального переносу

елементів під впливом лазерної дії, визначено режими обробки, які забезпечують задану зміну концентрації легуючих елементів у зоні впливу, що дало можливість суттєво підвищити стійкість сталевих виробів, які експлуатуються в умовах інтенсивного зношування. Також було виявлено нові можливості використання лазерної дії при формуванні композиційних та інших матеріалів зі спеціальними властивостями. Результати виконаних ученим досліджень знайшли відображення у 300 опублікованих працях та покладені в основу 108 авторських свідоцтв на винаходи та патентів. Учні В.Л. Найдека захистили 5 докторських та 14 кандидатських дисертацій.

В.Л. Найдек бере активну участь у науково-організаційній та громадській діяльності. У 1979 р. його було призначено заступником директора з наукової роботи Інституту проблем лиття, а з 1988 р. до сьогоднішнього дня він працює директором інституту і одночасно керує науковим відділом плавки і рафінування сплавів. За ці роки він багато зробив для удосконалення матеріально-технічної бази інституту, забезпечення виживання колективу в складних для науки умовах 90-х років минулого століття, розширення ділових зв'язків з підприємствами, виходу на зарубіжні фірми, зміцнення співробітництва з вищими навчальними закладами. За ініціативи вченого у 1990 р. було створено Асоціацію ливарників України, президентом якої він був тривалий час, а зараз є її почесним президентом. У 1993 р. у Києві було вперше проведено комерційну виставку-ярмарок «Литво–93», в організації якої брав активну участь Володимир Леонтійович. Відтоді вона проводиться щорічно, а до участі у виставці запрошують не тільки вітчизняних виробників і споживачів ливарної продукції, а й представників іноземних підприємств і організацій.

Ученого обирали заступником академіка-секретаря Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України, зараз він входить до складу Бюро цього відділення. В.Л. Найдек є головою металургійної секції Комітету з Державних премій України у галузі науки і техніки, головою експертної ради з металургії ВАК України, членом Експертної ради НАН України з питань науково-технічної експертизи інноваційних проєктів технологічних парків, співголовою координаційної ради Міністерства освіти і науки України з пріоритетного напрямку «Екологічно чиста енергетика та ресурсозберігаючі технології», головою Міжвідомчої науково-технічної ради України з проблем позапічної обробки та безперервного розливання сталі, членом спеціалізованої вченої ради з присвоєння наукових ступенів. Володимир Леонтійович — головний редактор журналу «Процессы литья», входить до складу редакційних колегій часописів «Металл и литье Украины» та «Металознавство, обробка металів», які виходять в Україні, а також журналу «Литейное производство», який видається в Росії.

Свідченням високої суспільної значимості результатів наукової, науково-організаційної, педагогічної та громадської діяльності В.Л. Найдека є нагородження його Орденом «За заслуги» III ст., Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР, присвоєння почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України», відзначення Державною премією України у галузі науки і техніки, премією НАН України імені З.І. Некрасова.

Наукова громадськість, колеги та учні вітають Володимира Леонтійовича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, нових вагомих здобутків у його багатогранній діяльності.